
Guia de lectura La Setmana de Natura

13 ACCIÓN
POR EL CLIMA

15 VIDA
DE ECOSISTEMAS
TERRESTRES

14 VIDA
SUBMARINA

Ajuntament
de Barcelona

Redacció, fotografies, disseny i maquetació:

Roser Duran i Sabater

Biblioteca de Parcs i Jardins

Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat Parc del Laberint d'Horta. C/ Germans Desvalls, s/n

Aportacions dels centres pertanyents a la Xarxa de Centres d'Informació i Documentació Ambiental (RECIDA) relacionats a continuació:

Biblioteca de Ciències

Universidad de Navarra

<https://www.unav.edu/web/biblioteca/espacios-equipamiento/biblioteca-ciencias>

Centro de Documentación del Agua y el Medio Ambiente (CDAMAZ)

Servicio de Medio Ambiente y Sostenibilidad Ayuntamiento de Zaragoza

<https://www.zaragoza.es/sede/portal/medioambiente/educacionparticipacion/cdamaz/>

Centro de Documentación Ambiental Domingo Quiroga (CEIDA)

Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia

<http://www.ceida.org/es/biblioteca-y-documentacion/centro-de-documentacion>

Parcs de Catalunya. Xarxa de Parcs Naturals

Diputació de Barcelona

<https://parcs.diba.cat/>

Sota Llicència Creative Commons.

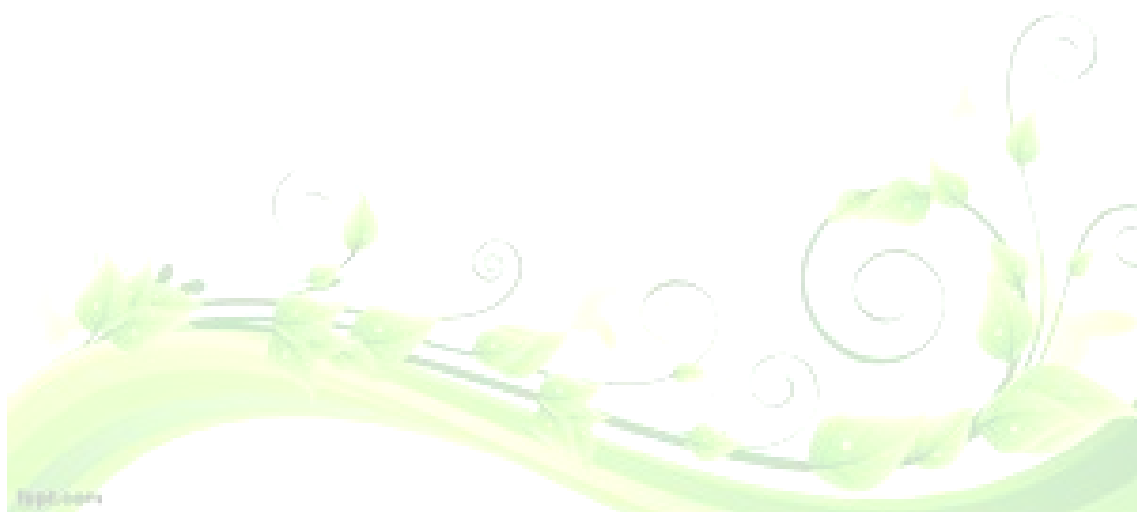

CC-BY-NC-ND (Reconeixement - No Comercial - Sense Obra Derivada). Permet posar els documents o obres d'accés lliure a internet, sense autorització explícita prèvia per part del titular dels drets de propietat intel·lectual però amb el reconeixement de l'autoria, perquè tercers puguin difondre i distribuir-ne el contingut, sense finalitat comercial i sense poder generar documents o obres derivades del primer.

Maig del 2023

CONTINGUT

INTRODUCCIÓ	4
LLIBRES SOBRE BIODIVERSITAT, NATURA I ABELLES.....	5
<i>Documentals sobre la natura</i>	<i>13</i>
BIBLIOGRAFIA DE PARCS I ESPAIS NATURALS	16
RECURSOS WEB I ENLLAÇOS D'INTERÈS.....	18
<i>Recursos sobre ecologia acústica i paisatges sonors</i>	<i>19</i>
DOCUMENTS ELECTRÒNICS DE LLIURE ACCÉS.....	21
ARTICLES I REVISTES	23
NOTÍCIES DE PREMSA.....	24
APORTACIONS CENTRES DE RECIDA	26

INTRODUCCIÓ

Amb motiu de les diferents efemèrides que se celebraran del 22 de maig al 5 de juny a la **Setmana de la Natura**, la biblioteca vol sumar-s'hi amb la contribució d'una guia de lectura i recursos sobre aquestes:

- [Dia Mundial de les Abelles \(20 de maig\)](#). Per donar a conèixer la importància dels pol·linitzadors, les amenaces a què s'enfronten i la seva contribució al desenvolupament sostenible, l'ONU va designar el 20 de maig com a Dia Mundial de l'abella. Si voleu saber més, feu clic [aquí](#).
- [Dia Europeu de la Xarxa Natura 2000 \(21 de maig\)](#). Impulsat per SEO/Bird Life i EFEverd de l'Agència EFE per a la cura dels espais protegits de la xarxa de conservació de biodiversitat més gran al món.
- [Dia Mundial de la Biodiversitat \(22 de maig\)](#). Aquest any amb el lema "De l'acord a l'acció: reconstruir la biodiversitat". L'eslògan promou la idea que, ara que tenim un pla d'acció pactat a escala mundial, hem d'implementar totes les mesures que preveu l'acord abans del 2030. Aquest és el missatge que el Conveni sobre la Diversitat (CDB), responsable de la celebració i instrument internacional en defensa de la biodiversitat, pretén inculcar.
- [Dia Europeu dels Parcs Naturals \(24 de maig\)](#). El Dia Europeu dels Parcs commemora la declaració dels primers parcs nacionals europeus a Suècia el 24 de maig. La Federació de Parcs Naturals i Nacionals d'Europa (EUROPARC), aglutina gairebé 400 membres pertanyents a 36 estats.
- [Dia Mundial del Medi Ambient \(5 de juny\)](#). Aquest any es celebra el 50è aniversari del Dia Mundial del Medi Ambient, dia establert per primera vegada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 1972. El tema d'aquest dia internacional és la contaminació per plàstics.

Aquesta guia s'adreça a professionals vinculats a la biodiversitat, la gestió ambiental i els espais naturals. La tria la formen diferents documents físics (llibres, documentals i revistes) i recursos electrònics de lliure accés tots ells amb un caràcter divulgatiu i especialitzat. Alguns dels documents els podeu trobar disponibles a l'eina de descoberta [BCNexplor@](#) i/o físicament a la Biblioteca per a la seva consulta o préstec. Alguns dels títols de llibres i recursos electrònics que s'han seleccionat s'exposen a la Biblioteca.

Dins de **l'Agenda 2030 i els seus objectius de desenvolupament sostenible (ODS)**, la Biblioteca vol ser un element bàsic per:

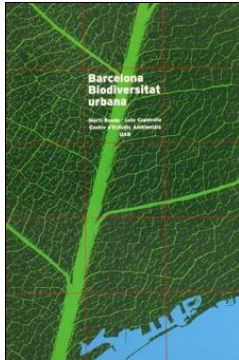
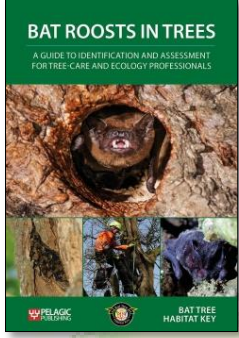

- Oferir accés a la informació i al coneixement a tots els nivells per als **ODS4** (Educació de qualitat).
- Adoptar mesures ambientals per mitigar el canvi climàtic amb els **ODS13** (Acció climàtica),
- Conscienciar sobre la conservació de la biodiversitat aturant-ne la pèrdua, restaurar i gestionar els espais verds de la ciutat amb els **ODS15** (Vida terrestre).

Finalment, s'inclouen algunes aportacions de centres que pertanyen a la Xarxa de Centres d'Informació i Documentació Ambiental ([RECIDA](#)) de la qual la Biblioteca en forma part i que també se sumen a les efemèrides anunciades.

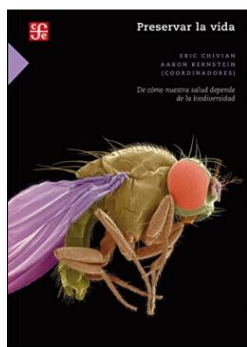
LLIBRES SOBRE BIODIVERSITAT, NATURA I ABELLES

	<p>1. Guía de campo de los polinizadores de España / Luis Óscar Aguado Martín, Alberto Fereres Castiel, Elisa Viñuela Sandoval. Madrid: Mundi-Prensa, 2017.</p> <p>Matèria(es): Pol·linització per insectes</p> <p>Guia il·lustrada de pol·linització i pol·linitzadors, la més completa feta a Europa. A la primera part es presenten diversos tipus de pol·linització, s'explica quins beneficis aporten els pol·linitzadors silvestres a cultius diferents (fruiters, hortalisses, etc.) i s'enumeren els beneficis i la influència dels pol·linitzadors en la conservació del paisatge i la seva importància per a la conservació de la flora autòctona. A la segona part, es dona informació pràctica i claus a tall de diagnòstic perquè es pugui treballar amb els diversos grups d'insectes pol·linitzadors i s'enumeren les interaccions entre les plantes i els insectes esmentats. Per acabar, s'inclou una bibliografia i un llistat de pol·linitzadors amb les plantes pol·linitzades per insectes.</p>
	<p>2. La Fleurette et le camionneur: à la découverte de la nature en ville / Gilles Carcassès. Paris: Les Éditions Ulmer, 2016.</p> <p>Matèria(es): Biodiversitat -- Conservació ; Ecologia urbana</p> <p>A través d'un centenar d'articles, l'autor revela la presència a la ciutat d'una multitud de plantes, insectes, aus i mamífers, des dels més comuns fins als més estranys.</p>
	<p>3. Buenas prácticas de jardinería en Barcelona: Conservar y mejorar la biodiversidad / Albert Punsola, Octavi Borrueal. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Àrea d'Ecologia Urbana, 2016. També disponible en línia: https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/102494</p> <p>Matèria(es): Biodiversitat ; Jardineria urbana ; Jardineria al balcó</p> <p>Manual tècnic per a la difusió de bones pràctiques per ajudar a mantenir espais verds de qualitat. Les propostes que hi inclou es poden aplicar tant en l'àmbit públic com en el privat. El contingut s'organitza en set grans capítols: arbrat; grups arbustius i tanques vegetals; gespes, prats i herbassars; horts urbans; ambients aquàtics i basses; penya-segats, murs i parets mitgeres; i patis, petits jardins, balcons, terrasses i cobertes vegetals.</p>

	<p>4. Où se cache la biodiversité en ville?: 90 clés pour comprendre la nature en ville / Philippe Clergeau, Nathalie Machon. Versailles: Ed. Quae, ©2014.</p> <p>Matèria(es): Ecosistemes ; Ecologia urbana ; Biodiversitat</p> <p>90 preguntes i respostes per entendre els temes relacionats amb la presència de la natura a les zones urbanes. Les zones verdes de la ciutat ofereixen múltiples beneficis a la ciutadania i alguns dels nous refugis d'animals. Però quines són les adaptacions que la urbanització utilitza?</p>
	<p>5. Els espais urbans: manual de gestió d'hàbitats per a la fauna vertebrada / Jordi Camprodon i Subirachs, David Guixé. Barcelona: Diputació de Barcelona: Obra Social "la Caixa", 2012.</p> <p>Matèria(es): Ecosistemes -- Catalunya ; Ecologia urbana -- Catalunya ; Fauna urbana ; Ecosistemes</p> <p>Aquest manual ofereix un conjunt de mesures tècniques, a escala constructiva, urbanística i de gestió dels hàbitats, per a la preservació i millora de les poblacions d'espècies de fauna vertebrada associades als espais més humanitzats, tant urbans com rurals; i està adreçat als qui poden prendre decisions en l'àmbit municipal: regidors, tècnics, empreses...; i a tot aquell ciutadà que s'interessi pel patrimoni natural.</p>
	<p>6. Biodiversitat invisible / Rubén Duro. Barcelona: Museu de Ciències Naturals de Barcelona: Ajuntament de Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2011.</p> <p>Matèria(es): Microorganismes ; Diversitat biològica -- Barcelona</p> <p>Hi ha una biodiversitat invisible, i en gran part ignorada, formada per espècies minúscules, molt petites o microscòpiques, que han patit un oblit absolut. Són espècies que no surten a les portades de les revistes, ni apareixen en els informatius televisius, i que no reben cap atenció en els programes i llibres de divulgació, de la natura i de l'entorn.</p>
	<p>7. Guía para atraer a las aves, a su jardín: 80 especies y 25 refugios para pájaros / Jen Green. Madrid: Tikal [2011].</p> <p>Matèria(es): Ocells -- Habitatge ; Ocells -- Identificació</p> <p>Guia per aprendre com alimentar les aus del jardí i com atreure-les plantant flors, arbres i arbusts. A més, s'hi descriuen 25 projectes per crear un refugi per a ocells i s'hi inclou una guia de 80 de les espècies de jardí més comunes.</p>

	<p>8. Urban biodiversity and design / Norbert Müller, Peter Werner, John G Kelcey. Oxford: Wiley-Blackwell, 2010. Matèria(es): Urbanisme -- Aspectes ambientals ; Biodiversitat ; Ecologia urbana</p>
	<p>9. Barcelona: biodiversitat urbana / Martí Boada, Laia Capdevila Solà. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2000. Matèria(es): Biodiversitat -- Barcelona (Catalunya) ; Ecosistemes urbans -- Barcelona (Catalunya) ; Ecologia urbana -- Barcelona (Catalunya) ; Medi ambient -- Protecció -- Barcelona (Catalunya) ; Ecosistemes urbans -- Barcelona</p> <p>El llibre ofereix una aproximació global al funcionament dels ecosistemes urbans i ens aporta una radiografia de la biodiversitat de la ciutat que es converteix en una eina molt útil per conèixer millor la nostra fauna i la nostra flora. Un patrimoni biològic que, en alguns casos, no deixarà de sorprendre'ns.</p>
	<p>10. Bat roosts in trees: a guide to identification and assessment for tree-care and ecology professionals / Bat Tree Habitat Key (Gran Bretanya), Bat Tree Habitat Key. Exeter, Pelagic Publishing, 2018. Matèria(es): Ratapinyades ; Animals Habitacles ; Ecologia forestal</p> <p>Primera guia pràctica il·lustrada en color que ensenya tècniques basades en proves per localitzar dormidors de ratpenats en els arbres. Ofereix una sèrie de recomanacions i pautes per fer aquest tipus de treball de camp específic, amb les ressenyes dels mètodes utilitzats en catorze espècies de ratpenats. Conté fitxes amb taules resum que ressalten els aspectes més concrets del treball de camp que s'ha de desenvolupar. El marc mateix de l'enquesta i l'anàlisi efectuada en els ratpenats pot adaptar-se fàcilment a qualsevol tàxon, de les arnes o ruscos fins a tots els mamífers, passant pels amfibis, rèptils i aus.</p>
	<p>11. Fauna i flora dels Pirineus / David Guixé, Toni Llobet. Girona: Brau, 2016. Matèria(es): Flora Pirineus ; Fauna Pirineus</p> <p>Aquesta és una guia que posa a l'abast de tothom la possibilitat d'identificar i conèixer la biodiversitat dels paratges naturals dels Pirineus. Permet conèixer les espècies més properes però també les menys habituals i difícils de veure. La seva voluntat rigorosa i divulgativa la converteix en una eina pedagògica comprensible i útil per al públic tant especialista com ocasional.</p>

	<p>12. The garden jungle or gardening to save the planet / Dave Goulson. Londres: Vintage [2019]. Matèria(es): Jardineria ; Insectes útils ; Biodiversitat -- Conservació</p> <p>El llibre tracta sobre la vida silvestre que viu just sota els nostres peus, en els nostres jardins i parcs, entre els buits, en el paviment i en qualsevol sòl. Criatures amb vides fascinants i estranyes que ens porten a excavar a l'adob, a sota de la gespa o submergir-nos a l'estany de jardí. L'autor explica com les nostres vides i el destí de la humanitat estan inextricablement entrelaçats amb el de les tisorettes, les abelles, les crisopes i les mosques flotants, herois menyspreats del món natural.</p>
	<p>13. Apicultura respetuosa con las abejas: colmenas de biodiversidad La colmena redonda divisible / Bernard Bertrand, Gilbert Veuille; traducción: Pascual Ayet. Artaza, Navarra: La Fertilidad de la Tierra Ediciones, maig de 2016. Matèria(es): Abelles ; Apicultura ; Pol·linització per insectes</p> <p>Les abelles estan a prop de desaparèixer, en part a causa de les pràctiques agrícoles convencionals i a una apicultura que ha derivat en explotació. Gràcies a apicultors experimentats i conscients d'aquesta circumstància, es poden esmenar errors i respectar les necessitats d'aquest meravellós animal sense el qual no podríem sobreviure com a espècie. Aquesta guia explica pas a pas i de forma assequible com construir ruscs de biodiversitat (ruscs cilíndrics), reductes on les abelles podran recuperar forces i es podrà disposar de la seva mel de manera sostenible i responsable.</p>
	<p>14. Plantas melíferas: reconocer e identificar 220 plantas melíferas / Günter Pritsch ; traducción: Eva Nieto Silva. Barcelona: Omega [2019]. Matèria(es): Plantas mel·líferes</p> <p>Obra on l'apicultor i l'aficionat trobaran ajuda per triar la ubicació més adequada per a unes colònies sanes d'abelles i un bon rendiment per explotar de manera òptima el flux nectari disponible (collita de mel), gràcies a les 220 fitxes de plantes amb les corresponents taules sobre èpoques de floració, així com els nivells de nèctar i pol·len.</p>

15. [Preservar la vida: de cómo nuestra salud depende de la biodiversidad](#) / Eric Chivian, Aaron Bernstein (coordinadores) ; traducción: Martha Araiza, Andrea Arenas; revisión de la traducción: Susana Moreno. México: Fondo de Cultura Económica: Comisión Nacional para el Conocimiento y Uso de la Biodiversidad, 2015.

Matèria(es): Biodiversitat -- Conservació ; Salut ambiental ; Naturisme ; Seguretat alimentària ; Medicina -- Investigació

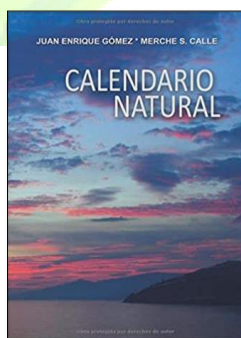
Aquest llibre està format per deu capítols que descriuen les relacions entre l'ésser humà, la diversitat biològica i la indústria; a més, estudia les conseqüències en la salut humana de la pèrdua de biodiversitat i la manera en què es pot revertir aquest procés d'aniquilació biològica. Així, el volum reuneix científics de molt diferents disciplines i de diverses parts de món, convençuts que el coneixement en aquesta matèria ajudarà les persones a concebre-la com a part d'un entorn global.

16. [Biodiversité fonctionnelle: protection des cultures et auxiliaires sauvages](#) / Johanna Villenave-Chasset. 2e édition. Paris: Éditions France AgrCritica [2020].

Matèria(es): Fauna -- Protecció ; Biodiversitat -- Conservació ; Plantes --Protecció ; Plaguicides naturals ; Ecologia agrícola ; Plagues -- Agents de control biològic

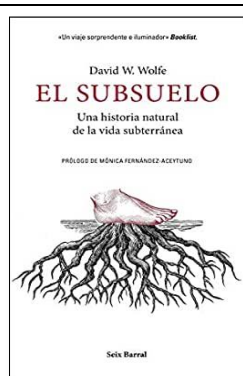
Avui sabem que els productes químics tenen efectes nocius sobre el medi ambient i la salut. Aquest llibre presenta la biodiversitat útil per a la protecció de cultius i també les claus per ajudar l'agricultor a fer que pugui independitzar-se en el maneig i desenvolupament de la seva finca i reduir els pesticides. També serà d'interès per als qui els donen suport: assessors agrícoles i animadors. Per exemple: quines són les espècies més interessants, quines són les seves funcions i quines són les seves necessitats bioecològiques? Quines són les essències i espècies vegetals més atractives i per què? Quines cal evitar? Com es pot inserir-les en els agroecosistemes?

17. [Calendario natural: la agenda de los ecosistemas](#) / Juan Enrique Gómez, Merche S. Calle. Polonia: Editor independent, 2019.

Matèria(es): Biodiversitat -- Identificació -- Mediterrània, Regió ; Ecosistemes-- Mediterrània, Regió

Un calendari amb fotografies sobre la biodiversitat de l'entorn mediterrani (fauna, flora i paisatges), en què es realitza un recorregut detallat de tot un any en el medi natural. Una manera d'aproximar-se i conèixer el que passa a la natura, mes a mes. En prats, boscos i aiguamolls, en camps i serres, les espècies animals i vegetals evolucionen d'acord amb una estricta agenda que ve marcada per les estacions i els condicionants ambientals.

18. [El subsuelo: una historia natural de la vida subterránea](#) / David W. Wolfe; pròleg de Mónica Fernández-Aceytuno; traducció de l'anglès de Javier Calvo. Edició revisada i actualitzada. Barcelona (Espanya): Seix Barral, octubre de 2019.

Matèria(es): [Subsòls](#) ; [Sòls — Microbiologia](#) ; [Fauna dels sòls](#) ; [Ecologia vegetal](#) ; [Ecologia dels sòls](#) ; [Ecosistemes](#)

Hi ha un territori inexplorat de l'univers, una zona desconeguda que, no obstant això, tenim a l'abast de la mà. Només veiem (i coneixem) una part ínfima de la vida a la Terra. La major part dels éssers vius estan sota els nostres peus, un hàbitat desconegut i fascinant: l'aire, les plantes, l'agricultura, l'aigua que bevem, el que mengem, la ciència, la indústria, la medicina actual i la del futur, fins i tot l'exploració de l'espai: tot depèn del subsòl.

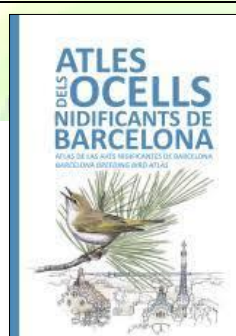
19. [Renaturalització de la ciutat](#) / Direcció i coordinació: Eloi Juvillà Ballester i Àrea de Territori i Sostenibilitat de la Diputació de Barcelona. 1a edició Barcelona: Diputació de Barcelona, 2019

També disponible en línia a:

<https://www1.diba.cat/llibreria/pdf/61788.pdf>

Matèria(es): [Ciutats -- Aspectes ambientals](#) ; [Ecologia urbana](#) ; [Biodiversitat](#)

El llibre tracta de la relació entre la natura i la ciutat. En la primera part, biòlegs, sociòlegs, arquitectes, ecòlegs i tècnics en medi ambient parlen de la biodiversitat urbana, entesa com la part viva de la natura, des de gens fins a espècies, ecosistemes i paisatges. La segona part la componen exemples de ciutats catalanes, espanyoles i europees que han intentat superar la frontera entre la natura salvatge i el territori urbà, buscant millorar la qualitat de vida i salut dels ciutadans.

20. [Atles dels ocells nidificants de Barcelona = Atlas de las aves nidificantes de Barcelona = Barcelona breeding bird atlas](#) / Martí Rodríguez-Franch, Institut Català d'Ornitologia.

Matèria(es): [Ocells – Catalunya -- Barcelona](#) ; [Fauna -- Barcelona](#)

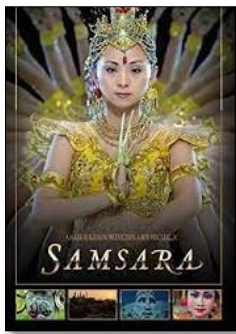
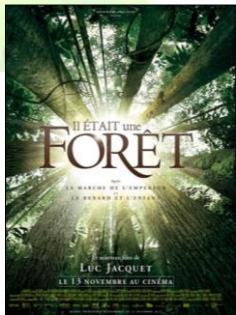
Aquest atles detallat presenta la distribució i abundància de 83 espècies que nidifiquen dins de 83 paisatges característics de Barcelona. El llibre és fruit de la feina de més de tres-centes persones que han buscat els ocells que crien a tots els racons de Barcelona, amb una aproximació plena de rigor científic i voluntat de servei. Hi trobareu mapes i informació sobre on són les espècies, quants exemplars hi ha de cada i quines són les seves preferències d'hàbitat.

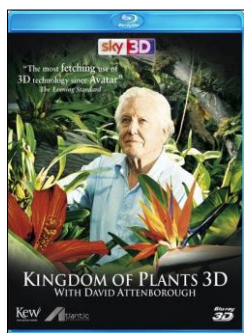
	<p>21. La nación de las plantas / Stefano Mancuso. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2020.</p> <p>Matèria(es): Botànica -- Obres de divulgació ; Ecologia vegetal ; Home --Influència sobre la natura ; Plantes Adaptació</p> <p>A l'obra, l'autor fa l'exercici d'elaborar una constitució per a la comunitat imaginària formada per totes les plantes de la Terra, on recull els principis bàsics necessaris per assegurar-ne la supervivència i, per tant, la de la resta d'éssers vius del planeta. Mancuso explica les implicacions de cadascun d'aquests articles i mostra la funció que exerceixen les plantes en el conjunt de la biodiversitat, amb un pes molt més gran del que se'ls hi ha donat tradicionalment.</p>
	<p>22. Una trenza de hierba sagrada: saber indígena, conocimiento científico y las enseñanzas de las plantas / Robin Wall Kimmerer. Madrid: Capitán Swing, 2021.</p> <p>Matèria(es): Etnobotànica ; Filosofia de la natura ; Ecologia de les illes</p> <p>El fet de pertànyer a un poble indígena nord-americà i estar especialitzada en el món vegetal ha permès l'autora combinar en aquesta obra el coneixement científic amb la seva herència cultural de respecte als animals i les plantes per proposar una forma de consciència ecològica basada en el contacte proper amb la naturalesa que ens envolta i en la comprensió de tot el que en rebem.</p>
	<p>23. Una vida en nuestro planeta: mi testimonio y una visión para el futuro / David Attenborough, amb la col·laboració de Jonnie Hughes; traducció de Tomás Fernández Aúz. Barcelona: Crítica, maig de 2021</p> <p>Matèria(es): Ecologia ; Biodiversitat -- Conservació ; Canvis climàtics</p> <p>El testimoni i la visió del declivi a la natura des dels anys quaranta a través del gran naturalista de la BBC, David Attenborough. Un resum de vida amb bones propostes per revertir el canvi climàtic i tornar la vida salvatge a la Terra per aconseguir l'equilibri que hi havia a l'holocè de l'home dins la natura.</p>

	<p>24. The wildlife gardener: creating a haven for birds, bees and butterflies / K. Bradbury i J. Watson. Londres: Kyle Books, 2013.</p> <p>Matèria(es): Fauna dels jardins ; Jardineria per atreure animals ; Insectes -- Identificació ; Ocells -- Identificació</p> <p>Manual que ens ensenya a crear un jardí on hi pugui haver una diversitat d'hàbitats desitjables per a classes d'animals diferents. Les autores expliquen quines plantes són les millors per proporcionar nèctar i pol·len, els pros i contres de posar menjadores per a les aus i mètodes orgànics per al control de plagues. També ens en mostren deu projectes per desplegar al jardí, explicats pas a pas. A més, el manual conté una miniguia d'identificació de les aus i altres animals.</p>
	<p>25. Cómo atraer fauna al jardín/ M. Chinery. Barcelona: Lynx, 2006. (Descubrir la Naturaleza. Guías).</p> <p>Matèria(es): Jardineria per atreure animals</p> <p>Guia plena d'idees i consells pràctics per ajudar a millorar les característiques del jardí i fer-lo més atractiu per a les aus i altres animals. Adequada per a tota mena de jardins, aquesta obra ens ofereix informació per crear prades i tanques vegetals més naturals; construir estanys; plantar espècies que atreguin els animals; fabricar caixes niu per a ratpenats o menjadores per a aus, etc.</p>
	<p>26. Insectos que ayudan al huerto y vergel ecológicos: conocer, atraer, alojar, conservar / J. Quintano Sánchez. Primera edició. Artaza (Navarra): La Fertilidad de la Tierra, març de 2022. (Guías para la Fertilidad de la Tierra, 29).</p> <p>Matèria(es): Insectes útils ; Relacions insecte-planta ; Horticultura ; Plagues d'insectes ; Insectes Hàbits i conducta</p> <p>Guia il·lustrada amb espectaculars macrofotografies per aprendre a observar i reconèixer insectes que ens ajuden en els nostres cultius. L'anomenada fauna auxiliar la formen insectes beneficiosos per al conreu i per aconseguir, per exemple, evitar tractaments innecessaris i, alhora, col·laborar amb la natura en comptes de desequilibrar-la.</p>

	<p><u>Darwin viene a la ciudad: la evolución de las especies urbanas</u> / M. Schilthuizen i E. Jordá. Primera edició. Madrid: Turner Publicaciones, 2022. (Turner Noema).</p> <p>Matèria(es): Ecologia urbana; Evolució (Biologia); Home -- Influència sobre la natura</p> <p>Les ciutats constitueixen un ecosistema nou, diferent i accelerat. Hi conviuen multitud d'espècies, que han de buscar noves estratègies de supervivència per adaptar-se a un entorn sempre canviant. L'autor esbossa en aquest llibre alguns camins cap a la sostenibilitat i revela les contradiccions dels anomenats "avenços". Per això, ens ofereix un enfocament sistèmic que ens ajuda a entendre els problemes actuals i valorar les possibles solucions.</p>
---	---

Documentals sobre la natura

	<p>1. Samsara. / Mark Magidson (director), Ron Fricke. Hagen: Busch Media Group, cop. 2012.</p> <p>Matèria(es): Terra; Natura; Home --Influència sobre la natura</p> <p><i>Samsara</i> és una pel·lícula no narrativa creada pels cineastes Ron Fricke i Mark Magidson, filmada al llarg de cinc anys en vint països de cinc continents, prop d'uns cent llocs. És la seqüela de l'aclamada cinta <i>Baraka</i>, del 1992. Segons el mateix Fricke, el film aprofundeix en el seu tema favorit: la relació de la humanitat amb l'eternitat i tracta de captar l'essència de la natura i la cultura de la humanitat i els seus costums, alhora que assenyala les formes en què l'ésser humà es relaciona amb el seu entorn. L'obra no té argument lineal, ni personatges ni diàlegs, però, enmig d'aquests enormes contrastos, l'espiritualitat de la humanitat sorgeix com l'element més important que la distingeix d'altres espècies. Un món més enllà de les paraules.</p>
	<p>2. Il était une forêt / un film de Luc Jacquet; (guió) Francis Hallé; présentent [productora] Bonne Pioche et Wild Touch. [Paris?] : The Walt Disney Company (France), cop. 2014.</p> <p>Matèria(es): Arbres -- Reproducció; Ecosistemes -- Tròpics; Regeneració (Silvicultura) -- Tròpics; Hàbitat (Ecologia) -- Tròpics</p> <p>Luc Jacquet ens porta en un viatge extraordinari a les profunditats de la selva tropical des que neix, a com es desenvolupen els arbres gegants en el seu estat original i en perfecte equilibri amb la biodiversitat. És un viatge gairebé iniciàtic en què es descobreix un món sorprenent, ple de vida, on tot està lligat.</p>

3. [Kingdom of plants with David Attenborough](#) / David Attenborough (narrador), Martin Williams (director)

Matèria(es): [Royal Botanic Gardens, Kew](#) ; [Plantes -- Cinema documental](#)

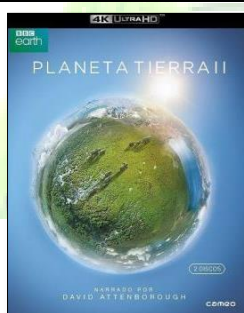
Sèrie documental d'història natural escrita i presentada per David Attenborough, que explora el món de les plantes i noves revelacions utilitzant imatges en 3D. Es va rodar durant un any al Royal Botanical Gardens, Kew (Regne Unit). Cadascun dels tres episodis explora un aspecte diferent de la vida vegetal: Disc 1: "La vida a la zona humida" explica com les plantes van colonitzar per primera vegada els ambients humits. Disc 2: "Resoldre els secrets" explora les tècniques de reproducció de les plantes, i Disc 3: "Supervivència" mostra com les plantes s'adapten contínuament als seus ambients.

4. [Planeta azul II: un nuevo mundo de profundidades ocultas](#) / narrat per David Attenborough. Vilassar de Dalt: Llamentol [2017]

Matèria(es): [Biologia marina](#) ; [Fauna marina](#) ; [Oceanografia -- Investigació](#)

Minisèrie de TV (2017). 7 episodis. *Blue Planet II* se centra en la influència de l'ésser humà en els oceans, la contaminació i el canvi climàtic. La sèrie inclou fragments que no s'havien vist mai en un documental. Sir David Attenborough explora el medi ambient marí del planeta Terra, des de diverses costes fins als pols, i examina els habitants aquosos, que van des de la gegantina balena blava fins als pòlips de corall microscòpics. Presenta un retrat increïble i actualitzat del desconegut món marí, justament quan esdevé imprescindible prendre consciència del moment crític dels ecosistemes oceànics.

5. [Planeta Tierra II: Descubriendo un nuevo mundo](#) / narrat per David Attenborough. Barcelona: Cameo media [2017]

Matèria(es): [Terra](#) ; [Natura](#)

Minisèrie de TV (6 episodis). La segona part del mític documental Planeta Tierra ens submergeix en increïbles paisatges i ens permet experimentar el món a través de la perspectiva dels animals. Viatjant a través de jungles, deserts, muntanyes, illes, deveses i ciutats, aquesta sèrie documental explora les característiques dels habitants més icònics de la terra i les seves formes extraordinàries de supervivència. La nova tecnologia ens apropa a detalls sense precedents en la vida dels animals.

	<p>6. La Sal de la tierra, un viaje con Sebastião Salgado / del director Wim Wenders i Juliano Ribeiro Salgado. Barcelona: Cameo, DL 2015.</p> <p>Matèria(es): Natura ; Brasil ; Fotografia de viatges ; Entrevistes</p> <p>Des de fa quaranta anys, el fotògraf Sebastião Salgado recorre els continents captant la mutació de la humanitat. Testimoni de grans esdeveniments que han marcat la nostra història recent: conflictes internacionals, fam, èxodes, etc., ara emprèn el camí cap a territoris verges amb grandiosos paisatges, descobrint una fauna i una flora silvestres en el marc d'un projecte fotogràfic gegantí, tribut a la bellesa del planeta. El seu fill Juliano, que el va acompanyar en les seves últimes travesses, i Wim Wenders, també fotògraf, comparteixen amb nosaltres la seva mirada sobre la seva vida i obra.</p>
	<p>7. Life / BBC Earth ; series producer, Martha Holmes. [Barcelona]: Cameo Media, DL 2010.</p> <p>Matèria(es): Animals -- Hàbits i conducta</p> <p>Life és una superproducció impressionant filmada amb tècniques cinematogràfiques sense precedents i en alta definició. Presenta la varietat increïble de vida que hi ha als cinc continents i a les profunditats dels oceans de la Terra amb els mètodes extraordinaris i espectaculars que han desenvolupat els animals i les plantes per sobreviure a un món tan meravellós i harmònic com ara complex i salvatge.</p>
	<p>Mañana un mundo nuevo está en marcha / un film de Cyril Dion i Mélanie Laurent. Madrid: Karma, 2016.</p> <p>Matèria(es): Desenvolupament sostenible ; Canvi climàtic ; Canvi social</p> <p>Documental sobre les persones que suggereixen solucions i les seves accions davant el canvi climàtic i els pronòstics catastofristes sobre el futur del planeta Terra i de la humanitat.</p>
	<p>El estado del planeta: Serie Completa / David Attenborough. BBC Earth, 2010.</p> <p>Matèria(es): Medi ambient ; Protecció ambiental</p> <p>Sèrie documental realitzada per la Unitat d'Història Natural de la BBC. Escrita i presentada per David Attenborough, inclou entrevistes amb molts científics mediambientals importants, com Edward O. Wilson o Jared Diamond. Cadascun dels tres capítols de què consta la sèrie intenta trobar respostes a la crisi ecològica potencial que amenaça la Terra.</p>

BIBLIOGRAFIA DE PARCS I ESPAIS NATURALS

- Almerich, J. M. 1963-, Tortosa i Pastor, F., i Cruz Orozco, J. (2001). *Espais naturals: Terres interiors valencianes*. Bromera.
- Anderton, P. (2022). *Anderton, Paul (Jardiner), Regrown*. Castellà: *Replanta: Cultiva frutas, hierbas y verduras a partir de restos de cocina* (primera edició). Cinco Tintas.
- Araújo, Joaquín. (2010). *Paisajes de España*. Lunweg.
- Atauri Mezquida, J. A., Hernández Jiménez, Á., Europarc España, Xarxa de Parcs Naturals de la Generalitat de Catalunya. (2020). *Bosques maduros mediterráneos: Características y criterios de gestión en áreas protegidas*. Fundación Interuniversitaria Fernando González Bernáldez. Disponible a: <https://redeuroparc.org/wp-content/uploads/2022/01/manual14.pdf>
- Barcelona (Catalunya: Província). Àrea d'Espais Naturals. (2006). *Guia d'itineraris per la Xarxa de Parcs Naturals*. Diputació de Barcelona Àrea d'Espais Naturals.
- Bas, J., Palau, J. i Abella, J. (2010). *Parc Natural de l'Alt Pirineu*. (Ser. Espais naturals, 5). Viena.
- Blas Aritio, Luis. (1975). *Parques Nacionales españoles*. INCAFO.
- Boada, M. 1949- Catalunya. Departament de Medi Ambient. (1995). *Rafael Puig i Valls (1845-1920): Precursor de l'educació ambiental i dels espais naturals protegits: Any 1995. 150è aniversari del seu naixement. 75è aniversari de la seva mort*. Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient.
- Camarasa, J. M., Masalles i Saumell, R. M. 1948-, Folch, R. 1946-, Boquera Oliver, J. María, Corporació Metropolitana de Barcelona. (1979). *El patrimonio natural de la comarca de Barcelona: Medidas necesarias para su protección y conservación: Los recursos renovables terrestres*. Corporación Metropolitana de Barcelona.
- Consorci del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, Caballero-López, B., Masó, G. (2013). *Els artròpodes cavernícoles de les cavitats del Parc Natural dels Ports*. Disponible a: <http://hdl.handle.net/11703/120241>
- Dupont, Philippe. (1976). *373 parcs nationaux et réserves d'Europe*. Fayard.
- Escuer, A. National Geographic Society (Estats Units d'Amèrica). (2005). *Rutas naturales: España, un mundo por descubrir*. RBA.
- Fadrique Chico, F., Auroux, L., Mederos López, J., Brañas, N., Gago Carrión, S., Caballero-López, B., Domingo, L., Masó, G., Consorci del Museu de Ciències Naturals

de Barcelona. (2021). *Artròpodes subterranis: Novetats faunístiques i conservació en quatre espais naturals protegits de Catalunya*. Disponible a:

<http://hdl.handle.net/11703/129012>

- *Guía definitiva de los 10.000 espacios naturales de España*. (2004). Mundi-Prensa.
- Gurri i Serra, Francesc. Catalunya. Generalitat. (1997). *Parcs naturals de Catalunya*. Generalitat de Catalunya.
- *Imatges dels Parcs naturals de Catalunya*. (2003). Planeta DeAgostini.
- Jiménez Pérez, I. 1969-, Kubala, L. (2018). *Producción de naturaleza: Parques, rewilding y desarrollo local* (1a edició). Tundra.
- López Ramón, Fernando, Colegio de España (Bolonya, I. (1980). *La conservación de la naturaleza: Los espacios naturales protegidos*. Publicaciones del Real Colegio de España.
- Mallarach, J. M. 1955- Catalunya. Departament de Medi Ambient. (1999). *Criteris i mètodes d'avaluació del patrimoni natural*. Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient. Direcció General del Patrimoni Natural.
- National Geographic Society (Estats Units d'Amèrica). (2004). *Paraísos naturales: 30 escapadas a destinos sorprendentes de España*. [RBA].
- Observatori del Turisme a Barcelona, ciutat i regió, Direcció de Turisme, E. i I. C., Gerència d'Àrea d'Economia, R. i P. E. (2022). *Espais naturals: Monogràfic de perfil 2021. Informe de resultats* (vol. 1-1 document [3 fitxers]). Disponible a: <http://hdl.handle.net/11703/127550>
- Sáenz de Buruaga, M. 1958-, Centro de Estudios Ambientales (Vitòria, P. B. (2003). *Vida: Anillo verde, Vitoria-Gasteiz = Bizitza: Eratzun berdea, Vitoria-Gasteiz*. Centro de Estudios Ambientales. Ayuntamiento de Vitoria.
- Santolalla Fragero, Francisco. (2007). *Parques y reservas de Europa: Guía de los mejores espacios naturales*. Lynx.
- Trobada d'Estudiosos dels Parcs de la Serralada Litoral Central (3a: 2015: La Conreria), Trobada d'Estudiosos del Montnegre i el Corredor (7a: 2015: La Conreria). (2017). Barcelona (Catalunya: Província). Servei de Parcs Naturals. (Primera edició, vol. 1-328 pàgines : il·lustracions en color, mapes, gràfics ; 30 cm). Disponible a: http://www1.diba.cat/llibreria/lstDetall_Publicacions.asp?Opener=ServeiID=58237llista_serv=PAR

RECURSOS WEB I ENLLAÇOS D'INTERÈS

- **El Pla Natura de Barcelona comença a caminar.** Sostenibilitat, Diputació de Barcelona. L'Ajuntament de Barcelona ha donat el tret de sortida del Pla Natura 2021-2030, una estratègia a 10 anys vista amb un programa d'acció a més curt termini sota el qual s'executaran una quarantena d'actuacions en els propers tres anys. S'inicia el procés de participació ciutadana que ofereix la possibilitat d'informar-se i debatre sobre les actuacions de millora previstes. [Consulta: 03-06-2021]

[Més informació](#)

- **Jardins de les Papallones i Hotels d'Insectes a Parcs de l'AMB.**

El jardins de papallones ofereixen un espai dissenyat per afavorir la presència d'aquests i d'altres insectes pol·linitzadors que enriqueixen la biodiversitat i el patrimoni natural dels parcs. Per construir aquests jardins s'utilitzen espècies de plantes autòctones que floreixin en diferents èpoques de l'any per tal que siguin un reclam constant per espècies diferents d'aquests éssers vius. A més de situar-los en un espai assolellat i protegit del vent, per obtenir un bon resultat, és important que estiguin a prop d'un bassa d'aigua naturalitzada. [Consulta: 03-06-2021].

[Més informació](#)

- **Atles de biodiversitat de Barcelona.** Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat, Ajuntament de Barcelona.

És un mapa de la ciutat de Barcelona dividit en els 73 barris que permet conèixer les diferents espècies d'arbres, plantes, ocells, papallones o animals vertebrats, entre altres, de manera independent o conjunta. És una eina oberta a tothom per conèixer la biodiversitat de la ciutat, gaudir-ne i protegir-la. S'ha actualitzat i recull prop de 1.500 espècies d'arbres i plantes i 532 d'animals. [Consulta: 03-06-2021]. [Accés a l'atles de biodiversitat de Barcelona](#)

[Més informació](#)

- **Abelles. Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat Ajuntament de Barcelona.**

El Ayuntamiento de Barcelona está comprometido con la biodiversidad y cuida de los enjambres de abejas (*Apis mellifera*) que hay en la ciudad. Tiene instalados diez hoteles de insectos en varios parques públicos de la ciudad con el objetivo de proporcionar sustratos de nidificación a toda una serie de abejas solitarias que participan de forma muy importante en el proceso de polinización.

[Més informació](#)

- **El Catalán Butterfly Monitoring Scheme o Pla de Seguiment de Ropalòcers de Catalunya**

L'any 1994 es va iniciar, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, un projecte de seguiment de les poblacions de papallones: el Butterfly Monitoring Scheme a Catalunya (abreviat **CBMS**). La seva filosofia i metodologia és conèixer amb precisió els canvis d'abundància de les papallones per tal de relacionar-los posteriorment amb diferents factors ambientals. La utilització de les papallones en aquests projectes respon al seu contrastat caràcter bioindicador, a la seva popularitat i carisma, i al fet d'haver experimentat, en temps recents, regressions generalitzades arreu d'Europa.

[Més informació](#)

- **Bee Happy. Casa de les abelles**

Equipament, ubicat al Mas Ratés de Viladecans, dedicat al món de les abelles. Com a centre d'educació i sensibilització ambiental, l'espai vol ser **un referent en la importància i preservació de les abelles**. Es proposen tot tipus d'activitats relacionades amb el món de les abelles, tallers d'elaboració de mel, espelmes i altres activitats educatives.

[Vídeo informatiu](#)

- **Interaccions de la fauna amb activitats humanes.** Departament de Territori i Sostenibilitat

Moltes de les espècies amb què coexistim són espècies protegides.

[Més informació](#)

- **Som natura, som biodiversitat: Descobreix la fauna de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona**

La Xarxa de Parcs Naturals treballa per a la conservació de la biodiversitat als boscos mediterranis, matollars i bosquines, boscos humits, roqueters i coves, basses i estanys, medi fluvial i zones obertes. Es fan seguiments i estudis de l'estat de conservació del medi natural, protegeixen espècies en risc i cuiden els espais naturals perquè segueixin mantenint els valors pels quals es van crear. Aquest recull de vuit vídeos divulgatius en són un exemple. Autoria: Estudi Divulgació Natura.

[Més informació](#)

Recursos sobre ecologia acústica i paisatges sonors

- **Sonidos de la naturaleza**

<https://www.sonidosdelanaturaleza.com/>

Catàleg de l'editorial Alosa de catàlegs de sons de la natura. Es poden comprar i descarregar sons individuals d'espècies o d'ambients naturals, i disposa també de CD, físics o descarregables, de guies sonores de consulta i de paisatges sonors.

- **Eloisa Matheu- Sons de la natura**

<https://eloisamatheu.com/en/gravacions>

Blog de la biòloga i especialista en sons de la natura Eloisa Matheu, amb notícies i amb un arxiu sonor amb format MP3 sota llicència CC per a usos no professionals i privats.

- **Espacio sonante**

<https://espaciosonante.com/>

El periodista Albert Murillo recopila en aquest blog sons de la natura, de la vida quotidiana o d'indrets en diferents països.

- **Sons de Barcelona**

<https://barcelona.freesound.org/>

Base de dades sonores sobre la ciutat de Barcelona, realitzada pel Grup de Recerca en Tecnologia Musical de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. Permet escoltar, descarregar i aportar nous enregistraments de camp. També inclou informació sobre iniciatives, projectes i tallers relacionats amb el tema.

- **Estudi de paisatges sonors de Collserola**

<https://www.parcnaturalcollserola.cat/primera-aproximacio-a-lecologia-acustica-a-collserola/>

L'Estació Biològica del Parc (Can Balasc) inicia un ambiciós projecte de caracterització i estudi dels paisatges sonors de la serra, que permetrà l'obtenció de noves dades per a la gestió d'aquests ecosistemes fortament pressionats.

- **Free Sound**

<https://freesound.org/browse/geotags/>

Projecte col·laboratiu de mapa sonor mundial, que pretén crear una gran base de dades de fragments d'àudio sota llicències Creative Commons que en permeten la reutilització.

- **Paisatges sonors**

<http://www.catpaisatge.net/dossiers/psonors/cat/arxiu.php>

Dossier realitzat per l'Observatori del Paisatge amb un recull de mapes sonors de Catalunya, d'Espanya, d'Europa i internacionals. A més, recull iniciatives i projectes, institucions i grups d'investigació i altres pàgines relacionades amb els paisatges sonors.

- **Fragments of extinction**

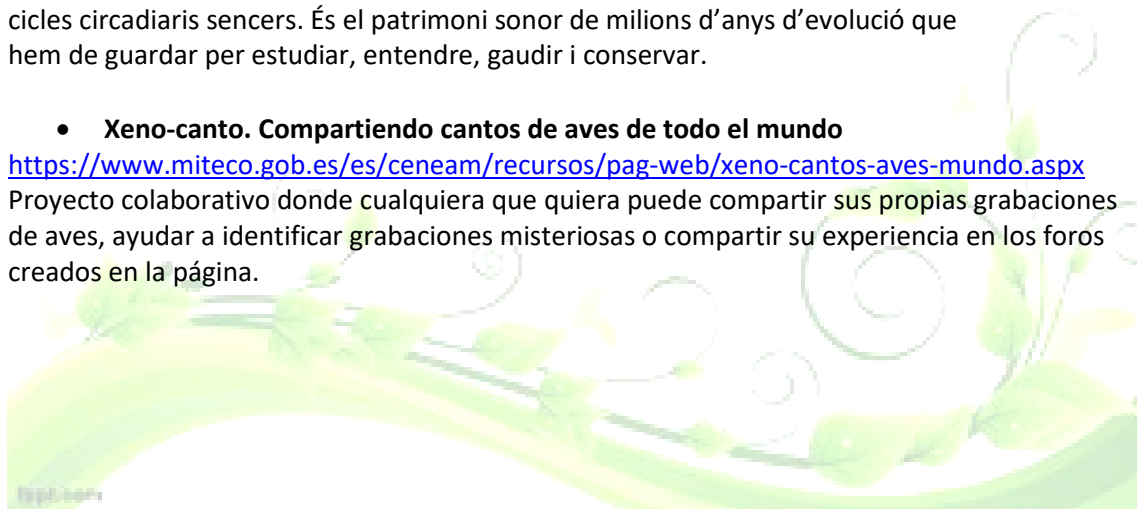
<https://www.fragmentsofextinction.org/>

Recull de retrats sonors de les selves tropicals equatorials més antigues i diverses del món (Amazones, Àfrica i Borneo), que recopila sons tridimensionals de cicles circadianis sencers. És el patrimoni sonor de milions d'anys d'evolució que hem de guardar per estudiar, entendre, gaudir i conservar.

- **Xeno-canto. Compartiendo cantos de aves de todo el mundo**

<https://www.miteco.gob.es/es/ceneam/recursos/pag-web/xeno-cantos-aves-mundo.aspx>

Proyecto colaborativo donde cualquiera que quiera puede compartir sus propias grabaciones de aves, ayudar a identificar grabaciones misteriosas o compartir su experiencia en los foros creados en la página.

DOCUMENTS ELECTRÒNICS DE LLIURE ACCÉS

- **Análisis del efecto del cambio climático sobre vertebrados terrestres amenazados incluidos en la Lista Roja de UICN, mediante modelos de distribución de especies** / [equip de redacció del Comité Español de la UICN; col·laboradors, Juan Antonio Camiñas i Enrique Ayllón López; il·lustracions científiques, Anna Espadalé Gelis. [Málaga]: Oficina Técnica Comité Español UICN, 2020.

[Accés al document](#)

- **100 medidas para la conservación de la biodiversidad en entornos urbanos** / Ignacio C. Fernández Calvo. Madrid: SEO/BirdLife, 2019. 198 p. [Consulta: 03-06-2021].

Versió [PDF](#).

- **Biodiversidad en Cataluña: el reto de la conservación**. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Territori i Sostenibilitat, 2012. [Consulta: 03-06-2021].

Versió [PDF](#).

- **Biodiversidad en España: base de la sostenibilidad ante el cambio global**. Alcalá de Henares: Observatorio de la Sostenibilidad en España, 2011. 503 p. [Consulta: 03-06-2021].

Versió [PDF](#).

- **Carta del verd i de la biodiversitat** / Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal, Gerència de Medi Ambient i Serveis Urbans, Gerència de l'Arquitecte/a en Cap, Gerència d'Àrea d'Ecologia Urbana, Barcelona Regional Agència de Desenvolupament Urbà, S.A., Montlleó, Marc, Spanou, Ioanna, Parés, Margarida, Rull, Coloma. Ajuntament de Barcelona, 2022.

[Accés al document](#)

- **Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya** / Eulàlia Comas, Santi Pérez, Sara Pont i Carles Castell. Generalitat de Catalunya, 2018 [Consulta: 10/5/2023]

Versió [PDF](#) en català

Versió [PDF](#) en castellà

- **Estrategia Nacional para la Conservación de los Polinizadores** / Unión Europea sobre Polinizadores. Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, 2020.

Versió [PDF](#)

- **Guía para la restauración de los ecosistemas: Instrucciones prácticas para sanar al planeta** / Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente. Pakistán: PNUMA, 2021. 21 p.

Desarrollado para el Día Mundial del Medio Ambiente de 2021 para poner en marcha el Decenio de las Naciones Unidas sobre la Restauración de los Ecosistemas (2021-2030).

Versió [PDF](#).

- **Hacer las paces con la naturaleza: Plan científico para hacer frente a las emergencias del clima, la biodiversidad y la contaminación** / Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente, 2021. ISBN: 978-92-807-3837-7.

Documento basado en la información científica más reciente en el que además de mostrar hasta qué grado la actividad humana está transformando la naturaleza, poniendo en peligro la

propia supervivencia de la humanidad, muestra cómo se puede cambiar el rumbo y lograr que la Tierra vuelva a ser el sustento de la vida para las próximas generaciones. Centrado en los problemas ambientales más acuciantes (cambio climático, destrucción de biodiversidad y contaminación), el informe lanza ...

Versió [PDF](#).

- **Plan del Verde y de la Biodiversidad de Barcelona 2020** / Patrícia Gabancho, Comissió d'Hàbitat Urbà i Medi Ambient, Pla del Verd i la Biodiversitat de Barcelona 2020. [Barcelona]: [Ajuntament de Barcelona], [2013]

El Ayuntamiento de Barcelona y el Área Metropolitana llevan a cabo políticas concretas para que la naturaleza tenga su lugar en la ciudad y para que se incremente la diversidad biológica, con la convicción de que una ciudad más verde es una ciudad que abre más posibilidades a la salud y el bienestar de las personas

- *Recurs en línia [resum]:* [Accés al document](#)
- *Pla del verd i de la biodiversitat de Barcelona 2020. [en català]:* [Accés al document](#)

- **¿Por qué dependemos de la biodiversidad?** / Juan Armando Sánchez Muñoz. Bogotá: Universidad de los Andes; 2021

El hombre no puede separarse de la biodiversidad: sus funciones vitales y su salud están inmersas en las sinergias con otras especies; de hecho, convivimos con más microorganismos que con nuestras propias células. Por eso, desligarse de ella es la mayor amenaza contra la sobrevivencia humana y, el modelo de desarrollo actual, afecta adversamente el soporte vital de la humanidad.

Versió [PDF](#).

- **SOS polinizadores: guía para docentes y educadores ambientales** / Laura Jiménez, Clara Vignolo y Raquel Alsedo. CSIC, 2018.

Proyecto que pretende fomentar en los docentes y el alumnado el conocimiento y estudio de los insectos polinizadores dentro de los ecosistemas, su efecto y repercusión en nuestras vidas, así como las amenazas a las que están sometidos.

[Accés al document](#)

ARTICLES I REVISTES

- **Ubach Permanyer, A.**, Páramo, F. i Stefanescu Bonet, C. (2021). *Heterogeneidad en las respuestas demográficas asociadas al gradiente altitudinal: el caso de las mariposas en el noreste ibérico*. Ecosistemas, 30 (núm. 1).

[Accés a l'article](#)

- **García, D.**; Suárez-Seoane, S.; Jiménez-Alfaro, B.; Álvarez, D.; Álvarez-Álvarez, P.; Álvarez-Martínez, J. M.; Barquín, J.; Calvo, L.; Illera, J. C.; Laiolo, P.; Pérez-Silos, I.; Quevedo, M.; Roces-Díaz, J. V.; i Santín, C. (2023). *Renaturalización pasiva en la Cordillera Cantábrica: bases y retos científicos para una sostenibilidad socio-ecológica*. Ecosistemas, 32(1).

[Accés a l'article](#)

- **Hernandez, L.**; Álvarez-Martínez, J. M.; Gómez, C.; Sánchez de Dios, R.; Jiménez Alfaro, B.; Álvarez-Taboada, F. 2022. *Seguimiento de la biodiversidad en la era del Big Data*. Ecosistemas 31(3).

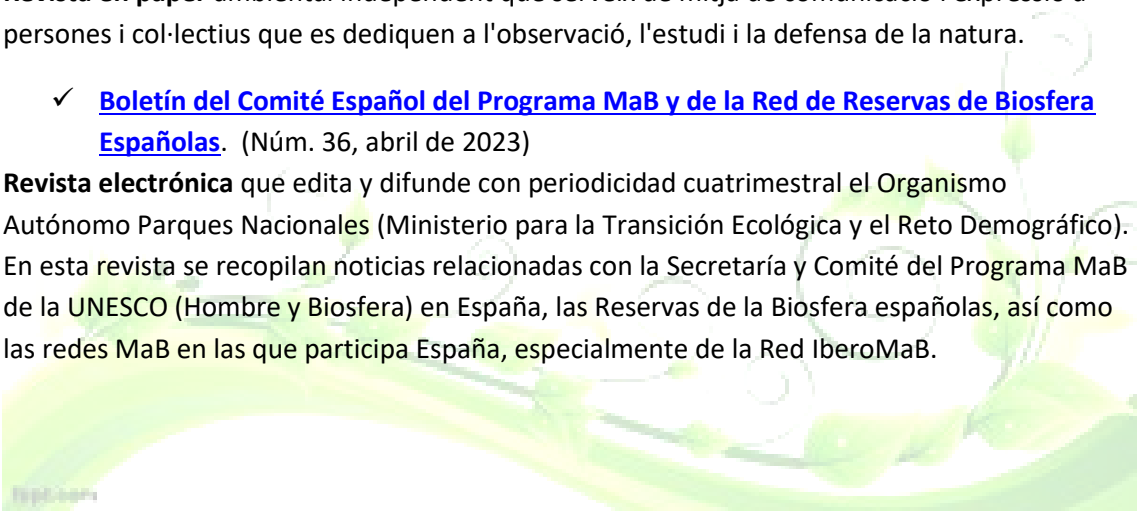
[Accés a l'article](#)

- **Quercus**: observación, estudio y defensa de la naturaleza. Madrid: Editorial Quercus, 1981. ISSN: 02120054

Revista en paper ambiental independent que serveix de mitjà de comunicació i expressió a persones i col·lectius que es dediquen a l'observació, l'estudi i la defensa de la natura.

- ✓ [Boletín del Comité Español del Programa MaB y de la Red de Reservas de Biosfera Españolas](#). (Núm. 36, abril de 2023)

Revista electrònica que edita y difunde con periodicidad cuatrimestral el Organismo Autónomo Parques Nacionales (Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico). En esta revista se recopilan noticias relacionadas con la Secretaría y Comité del Programa MaB de la UNESCO (Hombre y Biosfera) en España, las Reservas de la Biosfera españolas, así como las redes MaB en las que participa España, especialmente de la Red IberoMaB.

NOTÍCIES DE PREMSA

20 de maig de 2023

[Notícies sobre biodiversitat del CREAM](#)

La conca mediterrània és un dels principals punts de concentració de la biodiversitat del planeta. La pèrdua d'aquesta biodiversitat és un dels reptes ambientals més grans que ens ha tocat afrontar les darreres dècades. Al CREAM estudiem els mecanismes que generen i mantenen la biodiversitat en els ecosistemes terrestres.

19 de maig de 2023

[Compromiso con las abejas: por una producción agrícola respetuosa de los polinizadores](#)

La ceremonia del Día Mundial de las Abejas, que se celebrará en formato híbrido en la Sede de la FAO el viernes, 19 de mayo, constituirá una oportunidad para sensibilizar acerca de la importancia de adoptar prácticas de producción agrícola favorables a los polinizadores para proteger a las abejas y otros polinizadores, contribuyendo al mismo tiempo a la resiliencia, la sostenibilidad y la eficiencia de los sistemas agroalimentarios.

20 de maig de 2023

[Acción mundial de la FAO sobre servicios de polinización para una agricultura sostenible](#)

Organización de las Naciones Unidas para la alimentación y agricultura.

En el Día Mundial de las Abejas de 2021, se recuerda a nuestros héroes los polinizadores, que ayudan a producir frutas y verduras nutritivas y variadas.

16 de maig de 2023

[Quedan muchas especies por descubrir](#)

Es una de las afirmaciones que realiza el científico investigador de la Estación Biológica de Doñana, del CSIC, Ignasi Bartomeus, quien asegura que realmente la cifra de 8 millones de especies es una estimación. El autor de la obra *Cómo se meten ocho millones de especies en un planeta*, editado por CSIC y Catarata.

16 de maig de 2023

[Hoy hace 104 años del nacimiento del primer catedrático de Ecología en España.](#)

Ramón Margalef (1919-2004) fue limnólogo, oceanógrafo y ecólogo, pionero en la introducción de los estudios de ecología marina en nuestro país.

16 de maig de 2023

[Las mariposas surgieron por primera vez en América del Norte o en Centroamérica](#)

Un amplio grupo de científicos, con participación española, ha reconstruido el árbol de la vida de las mariposas ensamblando el ADN de más de 2.300 especies de 90 países, que representan a todas las familias y al 92 % de los géneros.

10 de maig de 2023

[Renaturalización y ejes verdes: la senda urbana sostenible contra el hormigón](#)

Desde la restauración de ríos hasta el impulso de ejes verdes y bosques urbanos son algunas de las medidas desplegadas por las ciudades para recuperar la flora y la fauna de espacios tradicionalmente naturales, conquistados por el hormigón típico de un urbanismo de décadas anteriores no sostenible.

9 de maig de 2023

[SEO/BirdLife urge a los organismos mundiales a actuar para salvar Doñana de la extinción](#)

SEO/BirdLife ha pedido este martes a los organismos internacionales con competencias en la conservación de Doñana, Convención de Ramsar sobre los Humedales y a la Convención sobre la Protección del Patrimonio Mundial Cultural y Natural de la Unesco, que “actúen urgentemente para salvar al espacio de la extinción”

9 de maig de 2023

[Transición Ecológica celebrará el Día del Medio Ambiente con unas jornadas sobre biodiversidad](#)

Los días 5 y 6 de junio tendrá lugar este evento, en formato presencial y online, en el que se darán a conocer diferentes iniciativas impulsadas por el Servicio de Biodiversidad y financiadas con Fondos FEDER Canarias 2014-2020.

5 de maig de 2023

[El clima, la naturaleza y las personas: un futuro compartido para nuestro planeta](#)

Lo que hay en juego nunca ha sido tan importante. Nuestro planeta se está calentando y pierde especies a un ritmo alarmante. Dos conferencias mundiales celebradas en los dos últimos meses han llevado a personas de todo el mundo hasta un tema común: el clima y la biodiversidad. Los retos en ambos ámbitos son síntomas del mismo problema: la insostenibilidad de nuestro modo de producción y de consumo...

5 d'abril de 2023

[Islas Baleares, tanta riqueza natural para proteger en pro de la biodiversidad](#)

Espacios, flora y fauna que se acogen a la especial protección que confiere el formar parte de Natura 2000, una red ecológica europea integrada por zonas de especial conservación por su relevancia medioambiental y atendiendo a su representatividad, singularidad, fragilidad o el interés de los elementos o los sistemas naturales que albergan. Las Baleares aportan a esta red una superficie total de 222.424 hectáreas, entre terrestres y marítimas.

19 de desembre de 2022

[La cumbre sobre biodiversidad acuerda proteger el 30% de las tierras y los océanos para el 2030](#)

Reclama para esta década acciones urgentes para detener la extinción de especies amenazadas inducida por el hombre, aunque la meta para detenerlas totalmente se pospone al 2050

19 de juliol de 2022

[Incendios forestales que acaban con la biodiversidad](#)

El cambio climático y el aumento global de las temperaturas repercute en la propagación de incendios en todo el planeta. Con la llegada del calor extremo, las probabilidades de que se originen incendios forestales son mayores.

19 d'abril de 2022

[Descubre la biodiversidad del Park Güell](#)

Es uno de los rincones con más variedad botánica de Barcelona y la primavera es ideal para conocerlo.

7 marzo 2022

[La gran biodiversidad de la montaña de Montjuïc](#)

La fauna y la flora que convive en esta montaña de Barcelona la convierten en un entorno único, con 1.191 tipos de plantas, 454 árboles y variedad de animales, como aves rapaces.

ACTIVITATS PER LA SETMANA DE LA NATURA

La [Setmana de la Natura](#) és una iniciativa amb la [Xarxa per a la Conservació de la Natura \(XCN\)](#) que promou la implicació ciutadana en la conservació i restauració de la natura. Durant la campanya tindran lloc més de 500 activitats sense ànim de lucre per a la conservació de la natura arreu de Catalunya. S'hi pot participar de diferents maneres: organitzant una activitat, o triant i assistint a una o diverses activitats.

Ajuntament de Barcelona- Institut Municipal de Parcs i Jardins

L'institut Municipal de Parcs i Jardins també es suma a la Setmana de la Natura on realitza activitats per a tothom als horts municipals.

✓ Formes d'optimitzar l'aigua de reg a la Xarxa d'Horts Municipals

Compartirem les experiències amb usuaris i usuàries i després es farà una visita guiada a l'hort.

Dia i hora: dijous **25 de maig**, de 9 a 11h

Lloc: Hort Baró de Viver

Inscripcions i més informació a: <https://setmananatura.cat/2023/activitat/formes-doptimitzar-laigua-de-reg-a-la-xarxa-dhorts-municipals/>

Aforament: Màx. 25 persones inscrites

✓ L'estalvi de l'aigua a través del joc

Activitat lúdica sobre el valor i la importància de l'aigua i el verd a la ciutat de Barcelona. Pensada per fer en família.

Dia i hora: diumenge **28 de maig**, de 10 a 13h

Lloc: Hort de la Sagrada Família

Inscripcions i més informació a: <https://setmananatura.cat/2023/activitat/lestalvi-de-laigua-atraves-del-joc/>

Aforament: Màx. 30 famílies, 15 per torn. Torns de 10 a 11:15 i d'11:45 a 13:00

✓ La salut de l'hort a l'estiu: formació per entitats dels horts municipals

S'explicarà com tenir cura de la salut vegetal a l'estiu, les necessitats d'aigua i diferents sistemes de reg o encoixinats per evitar-ne pèrdues, els cultius de secà, entre d'altres. Sessió a càrrec de la cooperativa [l'Ortiga](#), productores de Collserola i educadores ambientals.

Dia i hora: dijous **1 de juny**, de 10 a 13h

Lloc: Hort de Can Cadena (carrer Menorca 25, <https://goo.gl/maps/NFcjZnFgmebCLWNWA>)

Inscripcions i més informació a: xarxahortsmunicipals@bcn.cat

Aforament: màxim 20 places, és una formació dirigida a les entitats dels horts municipals.

APORTACIONES CENTRES DE RECIDA

Algunes aportacions de centres que pertanyen a la Xarxa de Centres d'Informació i Documentació Ambiental (RECIDA):

1. Biblioteca de Ciencias. Universidad de Navarra

Selección de libros creadas para promover los ODS:

- [ODS13 Acción por el clima](#)
- [ODS15 Vida de ecosistemas terrestres](#)

Más información [aquí](#)

2. CDAMAZ. Centro de Documentación del Agua y el Medio Ambiente

Tiene elaborada una recopilación de guías sobre la biodiversidad, los parques y el medio ambiente.

Guías sobre medio ambiente:

- [Literatura y Medio Ambiente](#) : Novelas, relatos, poesía, biografías, ensayo filosófico, clásicos de la literatura, estudios literarios y ecocrítica, webs y blogs forman parte de esta selección. Una invitación a la lectura inspirada en la naturaleza, el medio ambiente y sostenibilidad. #LecturasVerdes que propone CDAMA para celebrar el Día del Libro o para que otras bibliotecas celebren el Día del Medio Ambiente.
- [Bicicleta & Medio Ambiente](#): Una recopilación recursos informativos sobre "Biciurbana", la bicicleta en la ciudad como aliada de la movilidad sostenible y sobre "Bici natural", la bicicleta como herramienta de disfrute en los espacios naturales. Además, la selección se completa con manuales prácticos de cicloturismo, novelas y relatos de bici, narrativa de viajes, recursos para la educación y sensibilización ambiental y enlaces web.
- [Guía de lectura sobre naturalistas](#): Con motivo del bicentenario del nacimiento de Darwin (1809-1882) se elabora esta guía de lectura que recoge una selección de recursos (libros, artículos de revistas, material audiovisual, enlaces de interés...) sobre algunos de los naturalistas más célebres de la historia, entre ellos Charles Darwin, que sentó las bases de la teoría moderna de la evolución.
- [La hora de leer por el planeta](#): Obras en novela, ensayo, guías de naturaleza, infantil y revista.

Guías de Biodiversidad

- [CONAMA LOCAL Zaragoza 2023](#): Selección de recursos de información sobre temas tratados en la primera jornada del Encuentro de Ciudades y Pueblos por la Sostenibilidad. Dicha jornada lleva el tema "Naturaleza y salud", y en ella se debate el papel de la infraestructura verde en la transición ecológica de las ciudades. Entre los

- temas abordados tratan el papel de la ciudadanía en la renaturalización de las ciudades y la reconexión con la naturaleza, entre otros.
- [Guía de lectura del lobo](#): Una selección de lecturas y recursos sobre el lobo: monográficos, artículos de revistas, capítulos de libros, tesis, obras literarias, audiovisual, normativa y recursos web. Se han recopilado desde aspectos ecológicos, conservación de la especie y conflictos con la ganadería, así como aspectos culturales e históricos.
 - [Recurso web sobre biodiversidad](#): Recurso educativo para interactuar y conocer algunos animales.

Guía de parques:

- [Centenario del Parque Nacional de Ordesa y Monte Perdido \(1918-2018\)](#): Un homenaje al Centenario del Parque Nacional de Ordesa desde la lectura y la documentación ambiental. Una iniciativa del CDAMAZ en la que han colaborado diversas bibliotecas públicas de Aragón, así como bibliotecas especializadas de la Red de Centros de Información y Documentación Ambiental (RECIDA). Una selección de recursos informativos, dirigida no solo a quienes se dedican a la investigación o la divulgación, sino también a visitantes que quieran disfrutar plenamente de este enclave natural.
- [Espacios Protegidos. Parques Naturales y Nacionales](#): Con esta guía el CDAMAZ se suma a la celebración de los 20 años de trabajo colaborativo por y para la naturaleza. Una recopilación de publicaciones de Europarc y además guías y recursos informativos sobre Parques Naturales de Aragón y Parques Nacionales de España. Y por supuesto legislación y enlaces web.

3. CEIDA – Centro de Documentación Ambiental Domingo Quiroga

Cuentan con un conjunto de recursos temáticos y materiales didácticos sobre la Educación Ambiental y el Medio Ambiente.

- [Educar en verde](#): recursos para la educación ambiental (abril 2023): Butlletí periòdic que recull llibres, recursos didàctics i altres materials sobre diferents temes relacionats amb l'educació ambiental i la cura del medi natural. Adreçat a professors de centres educatius, professionals de l'educació i divulgació ambiental, així com a totes les persones interessades. El butlletí forma part del programa “Per una transició verda” que el CEIDA desenvolupa amb el suport de la Diputació de la Corunya.
- [Verde que te leo verde: guía de literatura infantil, medio ambiente y ODS](#): guía de literatura infantil, medi ambient i SAO, en què es recullen contes, novel·les i còmics publicats des del 2016 al 2021, i que serveixen de recurs per a l'educació i la sensibilització ambiental.

4. Parcs de Catalunya. Xarxa de Parcs Naturals

La **Xarxa de Parcs Naturals** ofereix una vuitantena d'activitats gratuïtes per celebrar el Dia Europeu dels Parcs i la Setmana de la Natura (cal inscripció prèvia) que compten, a més, amb la col·laboració i complicitat d'entitats, empreses i agents del territori. [Informació de les activitats](#).

La **Federació EUROPARC** compleix el 50è aniversari, i la secció espanyola el seu 30è aniversari. Aquest 2023, el lema d'enguany és “Construint des de les nostres arrels”.

...[Més informació d'Europarc](#)

5. RECIDA - Red de Centros de Información y Documentación Ambiental

Publicaciones editadas por las Instituciones miembros de RECIDA:

- [Guía de recursos de salud i espais naturals](#): La guía aporta un ampli recull de recursos sobre els beneficis que proporcionen per a la salut i el benestar humà uns espais naturals gestionats adequadament. S'adreça a professionals vinculats a la gestió ambiental en un sentit ampli, d'espais naturals en particular, així com a altres persones interessades en la matèria, incloent-hi el sector de la salut.
- [CONAMA 2014](#): La Biodiversidad en la literatura científica y divulgativa: lecturas generales, libros infantiles y juveniles, audiovisuales y aplicaciones multimedia, recursos didácticos, webs y exposiciones. Una guía que incluye referencias sobre Capital Natural, Empresas y Biodiversidad y Bancos de Hábitat y Custodia del Territorio. En el 2020 se realizará una actualización de esta guía.

